

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик дошкільної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

_____ В. В. Кобильник

_____ 2020 р.

ПРОГРАМА

навчальної педагогічної практики в закладах дошкільної освіти

підготовки бакалавра

галузі знань **01 Освіта / Педагогіка**

спеціальності **013 Початкова освіта**

за освітньо-професійною програмою **Початкова освіта**

з додатковою спеціальністю **«Дошкільна освіта» / з додатковою предметною**

спеціальністю **«Середня освіта (Мова і література (Англійська))»**

2020-2021 н.р.

Розробники програми: Ватаманюк Г. П. – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методик дошкільної освіти;
Газіна І.О. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методик дошкільної освіти

Затверджено на засіданні кафедри теорії та методик дошкільної освіти

Протокол № 7 від 27 серпня 2020 року

Завідувач кафедри _____ Т.Й.Бабюк

27 серпня 2020 року

Схвалено науково-методичною радою педагогічного факультету

Голова науково-методичної ради факультету _____ Н.В.Бахмат

Протокол № 7 від 27 серпня 2020 року

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Практика є невід'ємною складовою системи професійної підготовки педагога. Саме педагогічна практика забезпечує фундамент для формування основних педагогічних умінь та навичок майбутніх вихователів. Головною метою практичної підготовки студентів є сприяння вихованню професійних якостей і психічних властивостей особистості майбутнього спеціаліста, розвитку в студента інтересу до обраної професії. Під час педагогічної практики студент-практикант, спираючись на зразки методичних матеріалів та використовуючи настанови методиста, оволодіває основами конструктивно-планувальних, комунікативно-навчальних, організаційних, дослідницьких умінь. К.Д.Ушинський писав, що «метод викладання можна вивчити за книгою чи зі слів викладача, але набути навички щодо використання цього методу можна лише довготривалою практикою». Тому **навчальна педагогічна практика** є важливим елементом у системі безперервної педагогічної практики майбутніх педагогів. Цей вид практики сприяє ознайомленню студентів з функціями вихователя закладу дошкільної освіти (далі – ЗДО) на найвідповідальнішому етапі його професійної діяльності, особливостями організації навчально-виховної роботи в групах раннього віку.

Мета практики: формування уявлень про сучасний ЗДО, його структуру, функції, матеріальну базу; ознайомлення з обов'язками вихователя як головного суб'єкта виховного процесу в ЗДО; закріплення теоретичних знань про вікові особливості дітей раннього віку й формування первинних умінь організовувати навчально-виховний процес у групах раннього віку.

Завдання практики:

- поглиблення теоретичних знань студентів про особливості раннього дитинства й специфіку педагогічної роботи з дітьми;
- ознайомлення зі змістом педагогічного процесу в ЗДО;
- посильна участь в організації режимних процесів у групі раннього віку, набуття первинних умінь роботи з маленькими дітьми.

База практики: усі типи закладів дошкільної освіти (ясла, ясла-садок, дитячий садок, будинок дитини, центр розвитку дитини, компенсуючого та комбінованого типу).

Академічна характеристика практики

<i>Параметри</i>	<i>Денна форма навчання</i>
Галузь знань	знань 01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	013 Початкова освіта за освітньо-професійною програмою Початкова освіта з додатковою спеціальністю "Дошкільна освіта" / з додатковою предметною спеціальністю "Середня освіта (Мова і література (Англійська))»
Характер	Нормативна. Дисципліна професійної підготовки
Освітньо-кваліфікаційний рівень	Бакалавр

Рік навчання	3-й
Семестр	6-ий
Тривалість практики	4 тижні
Терміни	25.01. – 19.02 / 2021р.
Кількість кредитів ECTS	6
Кількість годин	180
Вид підсумкового контролю	Залік
Відповідальні кафедри	Кафедра теорії та методик дошкільної освіти; Кафедра психології освіти
База практики	Заклади дошкільної освіти усіх типів м. Кам'янця-Подільського.
Присвоювана кваліфікація	Бакалавр початкової освіти. Вчитель початкової школи. Вихователь дітей раннього і дошкільного віку / Бакалавр початкової освіти. Вчитель початкової школи. Вчитель іноземної мови (англійської) початкової школи.

Умови проходження практики:

1. Основними теоретичними курсами, які готують студентів до цього виду педагогічної практики, є «Вступ до спеціальності», «Педагогіка загальна», «Психологія загальна», «Педагогіка дошкільна», «Психологія дитяча».

2. Організація практики викладачами педагогічних дисциплін, фахових методик починається із настановної конференції, на якій вони проводять інструктаж щодо її організації, ведення й оформлення документації.

3. Для проходження практики академічна група студентів розподіляється на підгрупи з 4 – 5 осіб, які направляються у ЗДО для роботи з однією групою дітей раннього віку.

4. Обов'язковою умовою допуску студента до проходження педпрактики є проходження ним медичного огляду та відповідно оформлення медичної книжки.

5. За кожною групою студентів закріплюються керівники практики:

- від фахової кафедри університету, які пропонують студентам завдання для активного спостереження за навчально-виховним процесом, контролюють та аналізують проведення студентами самостійних видів роботи з дітьми, перевіряють фіксування спостережень у щоденнику.

6. Щоденно студенти повинні знаходитися в ЗДО 6 годин. Згідно з розкладом режимних процесів, у першій половині дня студент виконує завдання практики з 8⁰⁰ до 14⁰⁰, у другій половині дня – з 12⁰⁰ до 18⁰⁰.

7. Кожного робочого дня робота студента планується за визначеним програмою обов'язковим планом (подається нижче).

Важливою умовою проходження практики є вивчення практикантом інструктивних матеріалів щодо безпеки життєдіяльності дітей в умовах ЗДО (див. Додаток 5).

2. ОСНОВНІ ПРОФЕСІЙНО-МЕТОДИЧНІ ВМІННЯ СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА

Для роботи у ЗДО студент-практикант повинен володіти конструктивно-планувальними, комунікативно-навчальними, організаторськими, розвивально-виховними та дослідницькими вміннями.

Конструктивно-планувальні вміння:

- планувати спостереження за процесом адаптації дітей раннього віку до освітнього процесу в ЗДО: ставити мету, цілеспрямовано відбирати засоби, методи і прийоми організації навчально-виховного процесу;
- складати календарний план навчально-виховної роботи;
- планувати режимні процеси;
- складати комплекси вправ ранкової гімнастики та гімнастики пробудження;
- узагальнювати результати практики та оформляти звітну документацію відповідно до вимог програми.

Комунікативно-навчальні вміння:

- підтримувати загальнонавчальні контакти «вихователь-дитина», «дитина-вихователь», «дитина-дитина», «вихователь-батьки», «батьки-вихователь»;
- проводити консультації для батьків щодо адаптації дітей до умов ЗДО;
- визначати об'єкти контролю за різними видами діяльності дітей з урахуванням їхніх вікових та індивідуальних особливостей;
- помічати, аналізувати (визначати характер складності) та виправляти помилки в ході освітнього процесу ЗДО.

Організаторські вміння:

- забезпечувати виконання індивідуального плану проходження практики;
- поєднувати різні форми роботи з дітьми раннього віку в період адаптації до умов освітнього процесу ЗДО;
- проводити різні види ігор у ході режимних процесів групи дітей раннього віку;
- визначати доцільність методів та використовувати їх для адаптації молодших дошкільників до ЗДО.

Розвивально-виховні вміння:

- з позицій особистісно-орієнтованої моделі дошкільної освіти реалізовувати завдання Базового компоненту дошкільної освіти України у ході режимних процесів ЗДО та розваг;
- формувати та розвивати різні сфери особистості дітей раннього віку (інтелектуальну, емоційну, пізнавальну);
- розвивати особистісні риси дошкільника: духовну, морально-етичну, художньо-естетичну, патріотичну, фізичну, трудову тощо.

Дослідницькі вміння:

- вивчати стан адаптації дітей раннього віку до умов навчально-виховного процесу ЗДО;
- спостерігати, аналізувати та узагальнювати досвід педагогів ЗДО;
- здійснювати методичний аналіз розвивального середовища групи та навчально-методичного забезпечення ЗДО;

3. ОBOB'ЯЗКИ ТА ПРАВА СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА

До *обов'язків* студента-практиканта входить:

- здійснювати свою роботу у відповідності до вимог Статуту ЗДО;
- виконувати розпорядження керівників практики (як з боку ЗДО, так і з боку університету);

- виконувати усі види діяльності, передбачені програмою практики в групах раннього віку, перспективним плануванням ЗДО та індивідуальним планом проходження практики студента-практиканта;
- дотримуватись правил виробничої дисципліни, морально-етичних норм спілкування з адміністрацією університету та ЗДО, вихователями, дітьми та батьками;
- дотримуватись правил техніки безпеки, заходів охорони здоров'я та збереження життя дошкільників;
- надавати гуманістичної спрямованості режимним процесам та освітній роботі ЗДО в цілому.

Під час проходження виробничої педагогічної практики в ЗДО студент-практикант має **право**:

- вносити свої пропозиції щодо вдосконалення режимних процесів та освітнього процесу ЗДО;
- користуватись наочними посібниками, навчально-методичним забезпеченням групи та методичного кабінету ЗДО.

Студент, який має академічну заборгованість, до проходження навчальної педагогічної практики в ЗДО **не допускається**. У разі невиконання студентом-практикантом програми практики з поважних причин, розпорядженням університету дозволяється проходження практики до кінця навчального семестру без відриву від занять в університеті.

4. ПРАВА Й ОBOB'ЯЗКИ КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ

Керівник (методист) навчальної педагогічної практики має **право**:

- постійно відвідувати ЗДО з метою контролю за виконанням студентами-практикантами завдань практики;
- перевіряти ведення поточної документації (щоденника практики, планування режимних процесів групи та освітнього процесу ЗДО);
- ознайомитися з нормативно-правовою документацією ЗДО і навчально-методичними посібниками групи дітей раннього віку;
- вести облік відвідування студентами-практикантами ЗДО, за яким вони закріплені;
- вказувати на недоліки, давати методичні рекомендації та висловлювати побажання щодо освітньої діяльності практиканта в ЗДО;
- аналізувати й оцінювати залікові форми роботи, проведені студентами-практикантами;
- брати участь у роботі комісії при підведенні підсумків навчальної педагогічної практики та вносити пропозиції щодо оцінювання результатів роботи студентів-практикантів;
- пропонувати кандидатуру студента для участі у конкурсі на кращого студента-практиканта.

Керівник (методист) виробничої педагогічної практики в ЗДО **зобов'язаний**:

- створити належні умови для проходження студентами даного виду практики й оформлення всієї необхідної документації;
- надавати консультації та допомагати студентам-практикантам у розв'язанні всіх проблем, які виникають під час проходження виробничої педагогічної практики в ЗДО;

- відвідувати та оцінювати залікові форми роботи, проведені студентами-практикантами;
- консультувати студентів-практикантів у складанні сценаріїв розваг;
- контролювати ставлення практикантів до завдань практики та їх виконання;
- перевіряти всі види робіт, передбачені програмою виробничої педагогічної практики в ЗДО.

5. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Робота студента під час практики полягає у виконанні *завдань*, передбачених планом:

1. Спостереження за роботою вихователя й діяльністю дітей упродовж першої чи другої половини дня (*додаток 3*).
2. Самостійна робота з дітьми в ролі вихователя (під керівництвом вихователя та методиста вишу) – 2 – 2,5 години.
3. Виконання визначеного програмою завдання, розрахованого на один день практики. Кожне завдання оформляється на окремих аркушах і додається до звітної документації.
4. Фіксування й аналіз виконаної роботи в щоденнику.
5. Підготовка звітних матеріалів.

Завдання, вказані у програмі практики, рівномірно розподіляються протягом періоду проходження практики студентами з поступовим ускладненням. Навчальна педагогічна практика передбачає роботу за *змістовими модулями*.

Проходження практики

Виконання завдань практики студентами-практикантами відбувається кожного робочого дня.

Дні 1 – 2

Мета: ознайомлення із ЗДО, який є базою практики, групою.

Завдання:

1. Знайомство з адміністрацією дошкільного навчального закладу, його структурою. Відображення цього етапу практики в щоденнику за схемою:
  - штатний розпис, кількість і наповнюваність груп, режим роботи, режим харчування;
  - реалізація вікового принципу в організації життя і діяльності дітей в установі.
2. Знайомство з вихователем, дітьми групи раннього віку. Запис у щоденнику даних про вихователя (прізвище, ім'я, по батькові, освіта, стаж роботи), списку дітей, режиму роботи групи.

Дні 3 – 4

Мета: ознайомлення з розвивальним предметним середовищем ЗДО.

Завдання:

1. Спостереження за роботою вихователя й діяльністю дітей упродовж першої чи другої половини дня (*додаток 3*).
2. Самостійна робота з дітьми в ролі вихователя (під керівництвом вихователя групи) – 2 – 2,5 години.
3. Виконання визначеного програмою завдання.

Ознайомлення з розвивальним предметним середовищем ЗДО

у послідовності:

- 1) методичний кабінет, його наповнюваність, зокрема й матеріалами, необхідними для організації життєдіяльності дітей 2 – 4-річного віку;
- 2) спортивна та музична зали, басейн;
- 3) допоміжні приміщення (медичний кабінет, кабінет фізпроцедур, пральня, кухня тощо)
- 4) групове приміщення та його обладнання;
- 5) ділянка ЗДО та групи.

Аналізуючи предметно-просторове середовище ЗДО, зробіть висновок про те, чи реалізуються у ньому принципи побудови розвивального середовища, які спрямовані на всебічний розвиток дитини, збереження її здоров'я.

Сфотографуйте окремі фрагменти оформлення групового приміщення, ділянки групи, які, на ваш погляд, найбільшою мірою відповідають вимогам до організації життєдіяльності дітей раннього віку.

4. Фіксування й аналіз виконаної роботи в щоденнику.
5. Підготовка звітних матеріалів.

Дні 5 – 6

Мета: ознайомлення з документацією, яку оформляє вихователь групи раннього віку, вивчення видів обов'язкового планування роботи в ЗДО.

Завдання:

1. Спостереження за роботою вихователя й діяльністю дітей упродовж першої чи другої половини дня (*додаток 3*).
2. Самостійна робота з дітьми в ролі вихователя (під керівництвом вихователя групи) – 2 – 2,5 години.
3. Виконання визначеного програмою завдання.

Основні документи й плани групи дітей раннього віку

Ознайомтеся з наявною у групі документацією і плануванням. Скопіюйте її. За завданням викладача-методиста самостійно складіть плани певних видів роботи.

4. Фіксування й аналіз виконаної роботи в щоденнику.
5. Підготовка звітних матеріалів.

Дні 7 – 8

Мета: ознайомлення з режимом роботи групи раннього віку.

Завдання:

1. Спостереження за роботою вихователя й діяльністю дітей упродовж першої чи другої половини дня (*додаток 3*).
2. Самостійна робота з дітьми в ролі вихователя (під керівництвом вихователя групи) – 2 – 2,5 години.
3. Виконання визначеного програмою завдання.

Порівняльний аналіз режимів роботи першої та другої молодших груп

Перепишіть режим роботи першої та другої молодших груп. Зробіть його порівняльний аналіз, визначте відповідність віковим особливостям дітей.

4. Фіксування й аналіз виконаної роботи в щоденнику.

5. Підготовка звітних матеріалів.

Дні 9 – 10

Мета: вивчення навчально-методичного забезпечення виховного процесу в групі раннього віку.

Завдання:

1. Спостереження за роботою вихователя й діяльністю дітей упродовж першої чи другої половини дня (*додаток 3*).
2. Самостійна робота з дітьми в ролі вихователя (під керівництвом вихователя групи) – 2 – 2,5 години.
3. Виконання визначеного програмою завдання.

Вивчення навчально-методичного забезпечення виховного процесу в групі раннього віку

Проаналізуйте наочні посібники, які найчастіше використовуються в практиці роботи вихователя.

Виготуйте аналоги тих, які, на ваш погляд, є найбільш вдалими. Складіть інструкцію для їх використання.

4. Фіксування й аналіз виконаної роботи в щоденнику.
5. Підготовка звітних матеріалів.

Дні 11 – 12

Мета: спостереження за організацією самостійної діяльності дітей раннього віку.

Завдання:

1. Спостереження за роботою вихователя й діяльністю дітей упродовж першої чи другої половини дня (*додаток 3*).
2. Самостійна робота з дітьми в ролі вихователя (під керівництвом вихователя групи) – 2 – 2,5 години.
3. Виконання визначеного програмою завдання.

Спостереження за організацією самостійної діяльності дітей раннього віку

Оберіть одну дитину для спостереження за її діяльністю.

У процесі аналізу акцентуйте увагу на таких проблемах організації самостійної діяльності дітей раннього віку:

- значення правильно організованої самостійної діяльності дітей;
- види діяльності дітей на другому та третьому році дітей у дошкільному навчальному закладі;
- умови, необхідні для організації самостійної діяльності дитини;
- прийоми керівництва самостійною діяльністю дітей.

Складіть власні завдання для самостійної діяльності дитини, за якою ведеться спостереження. Опишіть результати проведеної роботи.

4. Фіксування й аналіз виконаної роботи в щоденнику.
5. Підготовка звітних матеріалів.

Дні 13 – 14

Мета: спостереження й організація ігрової діяльності дітей.

Завдання:

1. Спостереження за роботою вихователя й діяльністю дітей упродовж першої чи другої половини дня (*додаток 3*).
2. Самостійна робота з дітьми в ролі вихователя (під керівництвом вихователя групи) – 2 – 2,5 години.
3. Виконання визначеного програмою завдання.

Спостереження й організація ігрової діяльності дітей

Проаналізуйте спостереження за ігровою діяльністю дітей, користуючись схемою:

- види ігрової діяльності дітей на другому та третьому році дітей у дошкільному навчальному закладі;
- умови, необхідні для організації ігрової діяльності дитини;
- особливості організації предметно-ігрового середовища для дітей другого й третього року життя;
- прийоми керівництва ігровою діяльністю дітей.

Складіть власні ігри й проведіть їх у групі. Опишіть результати проведеної роботи.

4. Фіксування й аналіз виконаної роботи в щоденнику.
5. Підготовка звітних матеріалів.

Дні 15 – 16

Мета: здоров'язберігальне спрямування роботи ЗДО.

Завдання:

1. Спостереження за роботою вихователя й діяльністю дітей упродовж першої чи другої половини дня (*додаток 3*).
2. Самостійна робота з дітьми в ролі вихователя (під керівництвом вихователя групи) – 2 – 2,5 години.
3. Виконання визначеного програмою завдання.

Здоров'язберігальне спрямування роботи ЗДО

Проаналізуйте здоров'язберігальне середовище групи, садка (гігієнічні умови життя і діяльності, організація раціонального харчування, сну, перебування на свіжому повітрі), а також засоби активного впливу на організм дитини (загартувальні процедури, спеціальні фізичні вправи, гігієнічна гімнастика, режим дня тощо).

Розробіть і проведіть у групі систему фізичних вправ для дітей раннього віку.

4. Фіксування й аналіз виконаної роботи в щоденнику, її аналіз.
5. Підготовка звітних матеріалів.

Дні 17 – 18

Мета: спостереження за процесом формування культурно-гігієнічних навичок у дітей раннього віку.

Завдання:

1. Спостереження за роботою вихователя й діяльністю дітей упродовж першої чи другої половини дня (*додаток 3*).
2. Самостійна робота з дітьми в ролі вихователя (під керівництвом вихователя групи) – 2 – 2,5 години.
3. Виконання визначеного програмою завдання, розрахованого на два дні практики.

Спостереження за процесом формування культурно-гігієнічних навичок у дітей раннього віку

Проаналізуйте спостереження за процесом формування культурно-гігієнічних навичок, користуючись схемою:

- умови формування культурно-гігієнічних навичок;
- культурно-гігієнічні навички, сформовані в дітей другого й третього року життя;
- прийоми формування культурно-гігієнічних навичок у дітей раннього віку, які використовує вихователь групи, допоміжний персонал.

Складіть власну систему ігрових завдань для формування культурно-гігієнічних навичок, проведіть їх у групі. Опишіть результати проведеної роботи.

4. Фіксування й аналіз виконаної роботи в щоденнику.
5. Підготовка звітних матеріалів.

Дні 19 – 20

Мета: спостереження за взаємодією сім'ї й дошкільного закладу у вихованні дітей; узагальнення та оформлення отриманої інформації.

Завдання:

1. Спостереження за роботою вихователя й діяльністю дітей упродовж першої чи другої половини дня (додаток 3).
2. Самостійна робота з дітьми в ролі вихователя (під керівництвом вихователя групи) – 2 – 2,5 години.
3. Виконання визначеного програмою завдання.

Спостереження за взаємодією сім'ї і дошкільного закладу у вихованні дітей

Ознайомтеся з документами, які регламентують роботу ЗДО з сім'єю. Проаналізуйте, які форми роботи ЗДО із родиною найчастіше використовуються в практиці виховання дітей раннього віку (колективні, індивідуальні, наочно-інформаційні). Візьміть участь у заході, організованому вихователем із залученням батьків. Сценарій заходу додайте до звітної документації.

4. Фіксування й аналіз виконаної роботи в щоденнику.
5. Підготовка звітних матеріалів.
6. Доопрацювання визначених програмою завдань.
7. Оформлення звітної документації (оцінювання адміністрацією ЗДО, виставлення печаток).

Наприкінці практики студенти беруть участь у педагогічній раді ЗДО (чи виробничій нараді), присвяченій обговоренню підсумків «*Навчальної педагогічної практики*» та подають матеріали практики до розгляду й оцінювання керівникам практики.

5. ПЕРЕЛІК ЗВІТНИХ МАТЕРІАЛІВ

Студенти-практиканти повинні оформити таку **звітну документацію**:

1. Щоденник практики (формат А5), у якому обов'язково повинні бути заповнені:
  - календарний графік проходження практики (затверджений підписами керівників від університету та ЗДО);
  - робочі записи під час практики;
  - відгук і оцінка роботи студента на практиці (написаний вихователем, підписаний директором ЗДО та засвідченим печаткою ЗДО) (додаток 2);
2. Звіт про навчальну педагогічну практику (додаток 3).
3. Матеріали спостережень:
  - 1) характеристика розвивального предметного середовища ЗДО (*опис у друкованому чи рукописному вигляді, а також фотографії сфер і куточків розвивального середовища*);
  - 2) основні документи (*перспективне та календарне планування, картка розсаджування дітей, циклограма ігор тощо*) організації навчально-виховного процесу в групі дітей раннього віку;
  - 3) порівняльний аналіз режиму роботи першої та другої молодших груп (*можна оформити у вигляді таблиці*);
  - 4) аналіз спостережень і організація самостійної діяльності дітей раннього віку;
  - 5) спостереження й організація ігрової діяльності дітей;
  - 6) аналіз здоров'язберігаючого спрямування роботи ЗДО, система фізичних вправ;
  - 7) аналіз спостережень за взаємодією сім'ї й ЗДО у вихованні дітей (*консультації, «круглі столи», анкетування тощо; сценарій свята*);
  - 8) аналіз спостережень за процесом формування культурно-гігієнічних навичок у дітей раннього віку;
  - 9) навчально-методичне забезпечення виховного процесу в групі раннього віку (*індивідуально-творче завдання - один посібник з розвитку сенсорики, виготовлений власноруч*);

Матеріали спостережень оформляються на аркушах паперу формату А4 у друкованому вигляді за такими **вимогами**: шрифт – Times New Roman, розмір шрифту – 14 кегль, міжрядковий інтервал – 1,5, усі поля по 2 см.

Уся звітна документація складається у паперову папку із зав'язками, зверху наклеюється титульна сторінка (додаток 1.1), а всередині, на зворотному боці верху папки приклеюється картка оцінювання практики студента (додаток 1.2).

Готова документація здається керівникові практики на перевірку наступного робочого дня після завершення практики. За невчасну здачу документації студент отримуватиме штрафні бали.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

роботи студентів-практикантів навчальної педагогічної практики

Підсумкову оцінку за практику студент одержить після виконання всіх змістових модулів практики, яка оцінюється в 100-бальній системі за такими критеріями:

90-100 балів – А (зараховано)

1. *Щоденник* оформлено відповідно до поданого у програмі та методичних рекомендаціях зразка, містить щоденну фіксацію виконаної роботи. Зміст записів відповідає сформульованій у програмі практики темі спостережень, розкриває визначені у ній завдання, відображає види діяльності вихователя.
2. *Аналіз режимних процесів та занять*, поданий у щоденнику, відповідає поданим у програмі практики завданням і вимогам, а також відображає закріплення теоретичних знань про вікові особливості дітей раннього віку й процес формування у студента первинних умінь організовувати навчально-виховний процес у групах раннього віку, оволодіння ним основами конструктивно-планувальних, комунікативно-навчальних, організаційних та дослідницьких умінь.
3. *Дидактичні матеріали* (розробки фізичних вправ для дітей раннього віку, сценарій заходу, організованого вихователем із залученням батьків дітей раннього віку, комплекти рухливих ігор тощо), складені згідно з вимогами до дидактичного матеріалу такого типу, охайно і грамотно написані від руки або надруковані.

82-89 балів – В (зараховано)

1. *Щоденник* оформлений відповідно до поданого зразка, у ньому зафіксована робота, яка виконувалася кожного дня відповідно до визначених програмою теми та завдань.
2. У змісті *аналізів режимних процесів та занять* перелічено всі їхні структурні елементи, однак не скрізь висловлені власні міркування з приводу тих чи інших дій вихователя.
3. Найявний повний перелік звітних матеріалів, але у поданих *дидактичних матеріалах* є незначні відхилення від вимог до їх оформлення.

75-81 бал – С (зараховано)

1. Оформлення *щоденника* відповідає вимогам, сформульованим у програмі, записи про виконану роботу достатньою мірою розкривають зміст програмних завдань.
2. *Аналіз режимних процесів та занять* здійснено за пропонованою схемою, однак у них не відображена особливість організації виховного процесу в групах раннього віку, не достатньо власних міркувань з приводу доцільності чи відсутності окремих видів роботи, зумовлених специфікою груп раннього віку.
3. Найявний повний перелік звітних матеріалів, але у поданих *дидактичних матеріалах* є незначні відхилення від вимог до їх оформлення.

67-74 бали – D (зараховано)

1. У оформленні *щоденника* не витримані всі вимоги структури його оформлення, записи щоденних спостережень поверхові та занадто стислі.
2. *Аналіз режимних процесів та занять* зводиться лише до констатації їх структурних елементів, відсутні власні міркування з приводу доцільності чи відсутності окремих видів роботи, зумовлених специфікою роботи в групах раннього віку.
3. Зібраний студентом-практикантом *дидактичний матеріал* відповідає переліку, визначеному програмою; однак у оформленні окремих матеріалів допущено відхилення від вимог, мовні та мовленнєві помилки.

60-66 балів – E (зараховано)

1. *Щоденник* спостережень свідчить, що студент не пропустив жодного дня практики, дотримувався програмних вимог. Однак записи, зроблені у щоденнику, демонструють часткове або повне невиконання того чи іншого завдання, хоча й відображають усі аспекти діяльності вихователя.
2. У звітній документації є всі дидактичні матеріали, але у їхньому оформленні наявні порушення вимог, трапляються мовні та мовленнєві помилки.

35-59 балів – FX (не зараховано з можливістю доопрацювання звітних матеріалів і приведення їх у відповідність до вимог програми)

1. Студент-практикант має пропуски у відвідуванні занять та режимних процесів групи раннього віку, про що свідчить відсутність записів у *щоденнику*. Записи, наявні у щоденнику, мають поверховий та занадто стислий характер, вони не розкривають визначених програмою завдань.
2. *Дидактичні матеріали* подані у вигляді ксерокопій.

34 бали і менше – F (не зараховано з можливістю повторного проходження практики за індивідуальною програмою)

1. Студент-практикант за певних причин не відвідував практику, не допущений до захисту з можливістю повторного проходження практики за програмою, розробленою кафедрою теорії та методик дошкільної і початкової освіти.

Шкала оцінювання навчальної педагогічної практики

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	Національна залікова оцінка
90-100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
67-74	D (задовільно)	задовільно	
60-66	E (достатньо)		
35-59	FX (незадовільно з можливістю доопрацювання матеріалів та усного захисту результатів практики)	незадовільно	не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим повторним проходженням практики)		

9. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

При виконанні завдань програми студент використовує *літературу*:

1. Дитина : освітня програма для дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту В. О. Огнев'юк ; авт. кол.: Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, Н. І. Богданець-Білоskalенко [та ін.] ; наук. ред: Г. В. Беленька, М. А. Машовець ; Мін. осв. і науки України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. 304 с.
2. Дошкільна освіта : словник-довідник : понад 1000 термінів, понять та назв / упор. К. Л. Крутій, О. О. Фунтікова. Запоріжжя : ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2010. 2010. 324 с.
3. Дуткевич Т. В. Дошкільна психологія : навч. посібник для студ. ВНЗ. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 392 с.
4. Індивідуальний підхід до дитини і ДНЗ / упор. Л. А. Шик. Харків : Основа, 2010. 176 с.
5. Каньоса Н. Г., Олійник О. М. Методика виховання та розвитку дітей раннього віку : навч.-метод. посіб. // авт. упор. Каньоса Н. Г., Олійник О. М. Київ : Міленіум, 2019. 106 с.
6. Лисенко Н. В., Кирста Н. Р. Педагогіка українського дошкільця: У 2 ч. : навч. посіб. Київ : Вища шк., 2006. Ч. 1. 302 с.
7. Лисенко Н. В., Кирста Н. Р. Педагогіка українського дошкільця : у 3-х частинах.: навч. посіб. Київ : Слово, 2010. Ч. 2. 360 с.
8. Організація ігрової діяльності дітей дошкільного віку / Авт.-упор. А. П. Бурова. Тернопіль : Мандрівець, 2010. 256 с.
9. Організація режимних процесів у ДНЗ / упор. Кірсанова І. Ф. Харків : Основа, 2010. 175, [1] с.
10. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Академвидав, 2004. 456 с.
11. Програма розвитку дітей від пренатального періоду до трьох років «Оберіг». Тернопіль : Мандрівець, 2014. 160 с.
12. Інноваційна практика в роботі вихователя ДНЗ : метод. посіб. / Н. Дятленко, А. Гончаренко, А. Шевчук та ін. Київ : Шкільний світ, 2010. 128 с.
13. Управлінська діяльність у системі дошкільної освіти: теорія та практика / упоряд.: К. Л. Крутій, О. М. Байер, З. П. Дорошенко. Запоріжжя : ЛПКС ЛТД, 2009. 218 с.

**КАРТКА ОЦІНЮВАННЯ
навчальної педагогічної практики**

№ з/п	Найменування документації	Кількість балів, відведена за завдання	Кількість балів, яку отримав за завдання
1.	Характеристика розвивального предметно-просторового середовища ЗДО	7	
2.	Основні документи організації освітнього процесу в групі дітей раннього віку	7	
3.	Порівняльний аналіз режиму роботи першої та другої молодших груп	7	
4.	Аналіз спостережень і організація самостійної діяльності дітей	7	
5.	Аналіз спостережень і організація ігрової діяльності дітей	7	
6.	Аналіз здоров'язберезувального спрямування роботи ЗДО, розробка система фізичних вправ	7	
7.	Аналіз спостережень і організація процесу формування культурно-гігієнічних навичок у дітей	7	
8.	Аналіз спостережень за взаємодією сім'ї й ЗДО у вихованні дітей	7	
9.	Навчально-методичне забезпечення виховного процесу в групі раннього віку	7	
10.	Індивідуально-творче завдання: модель розвивального простору ЗДО; дидактичний посібник з розвитку сенсорики, виготовлений власноруч.	17	
11.	Захист практики: – звіт про навчальну педагогічну практику; – доповідь про проходження практики від групи практикантів (з використанням презентації Power Point); – презентація дидактичного посібника з розвитку сенсорики дітей; – вільне оперування даними звітної документації, здатність до педагогічної рефлексії.	20	

Зразок оформлення титульної сторінки щоденника практики (формат А5)

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

Навчальна педагогічна практика в закладах дошкільної освіти

студентки Іваненко Марії Анатоліївни

Кафедра теорії та методик дошкільної освіти

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність 013 Початкова освіта

за освітньо-професійною програмою Початкова освіта

з додатковою спеціальністю «Дошкільна освіта» / з додатковою предметною спеціальністю "Середня освіта (Мова і література (Англійська))»

III курс, група PO1-B18

2020-2021 н.р.

Зразок оформлення 2-ї сторінки щоденника практики

Студент _____ Іваненко Марія Анатоліївна _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув у Кам'янець-Подільський заклад дошкільної освіти (ясла-садок) № 3
«Теремок» компенсуючого типу Хмельницької області

« 25 » січня 2021 року

Директор ЗДО Василенко Г.І. _____
(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув із Кам'янець-Подільського закладу дошкільної освіти (ясла-садок) № 3
«Теремок» компенсуючого типу Хмельницької області

« 19 » лютого 2021 року

Директор ЗДО Василенко Г.І. _____
(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Зразок складання календарного графіку проходження практики

№ з/п	Назви робіт	Тижні проходження практики								Відмітки про виконання
		1	2	3	4	5	6	7	8	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Ознайомлення із ЗДО, адміністрацією, педагогічним колективом, дітьми, документацією ЗДО та групи.	+								<i>Виконано</i>
2.	Ознайомлення з розвивальним предметним середовищем ЗДО.	+								<i>Виконано</i>
3.	Ознайомлення з документацією, яку оформляє вихователь групи раннього віку, вивчення видів обов'язкового планування роботи в ЗДО.	+	+							<i>Виконано</i>
4.	Ознайомлення з режимом роботи групи раннього віку. Виконання порівняльного аналізу режимів роботи першої та другої молодших груп.		+							
5.	Вивчення навчально-методичного забезпечення виховного процесу в групі раннього віку. Виконання посібника для розвитку сенсорики у дітей раннього віку.		+							<i>Виконано</i>
6.	Спостереження за організацією самостійної діяльності дітей раннього віку. Складання власних завдань для самостійної діяльності дитини			+						<i>Виконано</i>
7.	Спостереження й організація ігрової діяльності дітей. Складання власних ігор і проведення їх у групі.			+						<i>Виконано</i>
8.	Аналіз здоров'язберігального середовища групи, ЗДО, засобів активного впливу на організм дитини.			+	+					<i>Виконано</i>

9.	Спостереження за процесом формування культурно-гігієнічних навичок дітей раннього віку. Складання власної системи ігрових завдань для формування культурно-гігієнічних навичок, проведення їх у групі.				+					<i>Виконано</i>
10.	Ознайомлення з документами, які регламентують роботу ЗДО з сім'єю. Аналіз форм роботи ЗДО із родиною, які найчастіше використовуються в практиці виховання дітей раннього віку				+					<i>Виконано</i>

Керівники практики:
від університету

Підпис

(підпис)

ПІБ

(прізвище та ініціали)

від бази практики

Підпис

(підпис)

Г.І.Василенко.

(прізвище та ініціали)

Зразок
ведення робочих записів у щоденнику (с. 5)
під час проходження навчальної педагогічної практики

20 – 21 січня 2021 року

Ознайомилась із закладом дошкільної освіти, його основною документацією (статутом, планом роботи ЗДО, режимом дня, офіційним сайтом ЗДО тощо). Вивчила державні документи, які регламентують діяльність ЗДО.

Познайомилась із завідувачем, педагогічним колективом ЗДО, вихователями та дітьми групи, за якою була закріплена на період практики.

2021 року

Ознайомилась із ознайомлення з розвивальним предметним середовищем ЗДО, зробила висновки про те, чи реалізуються у ньому принципи побудови розвивального середовища, які спрямовані на всебічний розвиток дитини, збереження її здоров'я.

Допомагала в організації всіх режимних процесів. Зробила висновок про високу відповідальність працівників ЗДО за життя і здоров'я дітей.

Сфотографувала окремі фрагменти оформлення групового приміщення, ділянки групи, які найбільшою мірою відповідають вимогам до організації життєдіяльності дітей раннього віку.

2021 року

Ознайомилась із наявною у групі документацією, скопіювала її. Склала певні види роботи за завданням викладача-методиста.

Вивчила перспективне і календарне планування на час практики, склала календарний графік проходження практики та узгодила його з вихователем групи, за якою була закріплена на період практики.

Скопіювала режим роботи першої та другої молодших груп. Зробила його порівняльний аналіз, визначила відповідність віковим особливостям дітей.

2021 року

Вивчаючи навчально-методичного забезпечення виховного процесу в групі раннього віку, проаналізувала наочні посібники, які найчастіше використовуються в практиці роботи вихователя.

Виготовила посібник з розвитку сенсорики, склала до нього інструкцію.

2021 року

Проводила спостереження за організацією самостійної діяльності дітей раннього віку. Обрала одну дитину для спостереження за її діяльністю. Склала власні завдання для самостійної діяльності дитини, за якою проведено спостереження. Результати проведеної роботи описала на картці з завданням.

2021 року

Провела спостереження й організація ігрової діяльності дітей раннього віку. Склала власні ігри й провела їх у групі. Результати проведеної роботи описала на картці з завданням.

2021 року

Проаналізувала здоров'язберігальне середовище групи, ЗДО (гігієнічні умови життя і діяльності, організація раціонального харчування, сну, перебування на свіжому повітрі, а також засоби активного впливу на організм дитини (загартувальні процедури, спеціальні фізичні вправи, гігієнічна гімнастика, режим дня тощо).

Розробила та провела у групі систему фізичних вправ для дітей раннього віку. Результати проведеної роботи описала на картці з завданням.

2021 року

Провела спостереження за процесом формування культурно-гігієнічних навичок дітей раннього віку. Склала власну систему ігрових завдань для формування культурно-гігієнічних навичок, проведіть їх у групі. Результати проведеної роботи описала на картці з завданням.

2021 року

Ознайомилася з документами, які регламентують роботу ЗДО з сім'єю. Проаналізувала, які форми роботи ЗДО з сім'єю найчастіше використовуються в практиці виховання дітей раннього віку (колективні, індивідуальні, наочно-інформаційні). Взяла участь у заході, організованому вихователем із залученням батьків. Сценарій заходу додала до звітної документації.

**Зразок написання відгуку і оцінки роботи студента на практиці
(для вихователя або особи, яка оцінювала проходження практики студентом)**

Студентка Іваненко Марія Анатоліївна згідно з програмою навчальної педагогічної практики в ЗДО опрацювала документацію, яка регламентує роботу ЗДО, познайомилася з педагогічним колективом, вихователем старшої групи Б «Сонечки», до якої вона була прикріплена.

Практикантка виявила належну психолого-педагогічну підготовку, методичну компетентність, сформованість особистісних якостей, необхідних вихователю дітей раннього та молодшого дошкільного віку.

Проведенні нею форми організації життєдіяльності дітей визначалися чіткою спланованістю, умінням зацікавити дітей, ілюструванням власноруч виготовленими навчальними посібниками, мовленнєвим матеріалом.

Варта уваги здатність студентки кваліфіковано організовувати ігрову діяльність, проводити роботу, спрямовану на збереження здоров'я дітей, налагоджувати контакти з батьками, підтримувати дисципліну.

Студентка старанна, тактовна, сумлінна, толерантно сприймала зауваження керівника, методиста ЗДО та вихователя.

Зарекомендувала себе професійним молодим спеціалістом.

Рекомендована оцінка – «відмінно» Підпис Петренко О.С.
(відмінно, добре, задовільно) (підпис) (ПІБ особи, яка писала відгук)

Керівник практики від підприємства, організації, установи

Підпис Василенко Г.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

На останній сторінці щоденника практики робить записи керівник практики:
– від фахової кафедри університету.

Примітка: студент не заповняє поля сторінки щоденника, де є:

1. Відгук й оцінка роботи студента на практиці (с. 9).
2. Висновок керівника практики від фахової кафедри університету про проходження практики (с. 11).

Зразок оформлення титульної сторінки звіту

ЗВІТ
студентки III курсу
спеціальності 013 Початкова освіта
за освітньо-професійною програмою Початкова освіта
з додатковою спеціальністю "Дошкільна освіта" / з додатковою предметною
спеціальністю "Середня освіта (Мова і література (Англійська))
денної форми навчання педагогічного факультету
денної форми навчання педагогічного факультету
Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка
Іваненко Марії Анатоліївни
про проходження навчальної педагогічної практики
в Кам'янець-Подільському закладі дошкільної освіти (ясла-садку) № 3 «Теремок»
компенсуючого типу Хмельницької області
з 25 січня 2021 року по 19 лютого 2021 року

Керівник практики з фаху _____ І.О. Газіна

Звіт пишеться за такою схемою:

1. Загальна характеристика ЗДО: його повна назва, адреса, прізвища й ініціали завідувача, методиста, вихователів групи, їхня освіта, фах. Матеріальна база закладу, її відповідність вимогам до предметно-розвивального середовища сучасного ЗДО.

Навчально-методична забезпеченість педагогічного процесу: наявність у методичному кабінеті та в групі бібліотеки методичної літератури, фахових періодичних видань, посібників, виданих членами педагогічного колективу дитячого садка, комп'ютерів, книг для дітей, роздаткового матеріалу, іграшок тощо.

Освітній напрям, технологія, яка є провідною в діяльності ЗДО.

Звіт про самостійне виконання обов'язків вихователя групи дітей раннього (молодшого дошкільного) віку.

Вказати кількість проведених пробних та залікових форм організації життєдіяльності дітей, їх оцінки.

Звіт про виконану організаційно-методичну роботу. Короткий опис результатів психолого-педагогічних спостережень. Результати науково-дослідницької роботи.

Самоаналіз та самооцінка своєї діяльності. У цьому пункті звіту спробуйте дати відповіді на запитання:

Які успіхи під час практики для Вас є особливо важливими? З чим вони пов'язані?

Яке завдання було для Вас найважчим (легким), цікавим (нецікавим)?

Які труднощі виникли у Вас під час практики? З чим Ви їх пов'язуєте: з браком теоретичних знань, несформованістю практичних умінь, неготовністю мотиваційної, емоційної сфер (або інше)?

Яку найголовнішу інформацію в контексті професії вихователя Ви особисто для себе отримали за час практики?

Чи готові Ви працювати за обраною спеціальністю? Що особисто Вам дала практика, чого нового Ви навчилися?

Чи були в процесі практики умови для самостійної діяльності, для прояву Вашої індивідуальної позиції?

Чи виправдалися очікування, які Ви пов'язували з практикою? Чи вдалося Вам реалізувати свої задуми, план роботи?

Власна оцінка результатів проведеної роботи. Ваші побажання щодо теоретичної підготовки до практики та її організації.

Після основного тексту звіту нижче пишеться:

Підпис

Студент-практикант _____

М.А.Іваненко

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом від _____ 2021 р. № _____

ІНСТРУКЦІЯ № 111
з охорони праці та безпеки життєдіяльності
для здобувачів вищої освіти
Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка,
які направляються для проходження практики

1. Загальні положення

1.1. Інструкція визначає вимоги з охорони праці та безпеки життєдіяльності для здобувачів вищої освіти, які направляються для проходження практики.

1.2. Практика здобувачів вищої освіти є обов'язковою складовою освітнього процесу в університеті та проводиться на визначених підприємствах, організаціях, установах – базах практики, які відповідають вимогам нормативно-правових актів з охорони праці та безпеки життєдіяльності.

1.3. Здобувачів вищої освіти направляють на практику на підприємства, організації, установи, з якими укладено договір на проведення практики.

1.4. Виконання вимог правил з охорони праці та безпеки життєдіяльності здобувачами вищої освіти під час проходження практики є обов'язковим.

1.5. До початку практики керівники практики від кафедр обстежують робочі місця здобувачів вищої освіти-практикантів.

1.6. Обов'язковою умовою допущення здобувачів вищої освіти до проходження практики є проходження ними інструктажів з охорони праці та безпеки життєдіяльності з відповідним документальним оформленням.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Здобувач вищої освіти-практикант до початку практики:

- отримує від керівника практики консультацію щодо оформлення всіх необхідних документів;
- отримує номер телефону керівника практики від кафедри для повідомлення в разі виникнення нестандартної ситуації;
- своєчасно прибуває на базу практики.

2.2. Здобувачу вищої освіти-практиканту створюють безпечні умови праці для проходження практики. У перший день практики здобувач вищої освіти-практикант на базі проходження практики прослуховує вступний інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності, первинний інструктаж на робочому місці (з обов'язковим оформленням у відповідних журналах реєстрації інструктажів) та неухильно їх дотримується.

2.3. Під час проходження практики, в процесі виконання будь-яких робіт та під час перебування на території бази практики здобувач вищої освіти-практикант дбає про особисту безпеку та здоров'я, безпеку та здоров'я оточуючих людей.

2.4. Перед початком роботи здобувач вищої освіти оглядає своє робоче місце, звільняє його від зайвих предметів, звертає увагу на небезпечні фактори.

3. Вимоги безпеки під час проходження практики

3.1. Здобувач вищої освіти-практикант виконує винятково завдання, які передбачені програмою практики.

3.2. У разі притягнення здобувача вищої освіти-практиканта до робіт, які не передбачені програмою практики, йому слід негайно повідомити про це керівника практики від кафедри.

3.3. Під час проходження практики ЗАБОРОНЕНО:

- порушувати правила внутрішнього трудового розпорядку бази практики;
- залишати робоче місце без дозволу керівника практики від бази практики, керівника практики від кафедри;
- відволікати від роботи працівників установи, які його оточують;
- у разі встановлення порушень вимог охорони праці в службовому приміщенні розпочинати чи продовжувати роботу до усунення небезпеки, якщо це загрожує життю та здоров'ю, обов'язково повідомити про це керівника бази практики;
- під час виникнення несправності обладнання та приладів (комп'ютера, ксерокса, побутових приладів тощо) самостійно їх ремонтувати, натомість потрібно негайно повідомити безпосереднього керівника бази практики та припинити роботу до усунення недоліків; заборонено виконувати будь-які види ремонтних робіт на робочому місці.

3.4. Здобувач вищої освіти-практикант зобов'язаний:

- дотримуватися дисципліни праці; берегти обладнання, інвентар, матеріали, навчальні посібники тощо; виконувати вимоги охорони праці, пожежної безпеки, передбачені відповідними правилами, інструкціями, наказами, розпорядженнями; тримати в порядку та чистоті своє робоче місце, не порушувати санітарні правила у приміщеннях; утримуватись від дій, які заважають іншим працівникам виконувати свої обов'язки;
- повідомляти керівника закладу/бази практики про всі недоліки, які знижують рівень безпеки життєдіяльності людини (норми освітленості, небезпеку виникнення травм при експлуатації обладнання, інструментів тощо);
- вжити екстрених заходів за погіршення стану здоров'я вихованця /здобувача вищої освіти (запаморочення, втрата свідомості, кровотеча з носа та ін.) (у разі проходження практики в закладах освіти), надати йому необхідну першу(долікарську) допомогу та викликати медичного працівника;
- дбати про особисту безпеку, повідомляти про погіршення стану власного здоров'я під час проходження практики.

4. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

4.1. Негайно припинити роботу та повідомити керівника практики від бази практики в разі:

- погіршення особистого стану здоров'я, отримання травми;
- виникнення пожежі;
- виникнення несправностей у роботі приладів та обладнання, що використовуються для виконання завдань практики;
- вимкнення електроенергії;
- появи запаху газу тощо.

4.2. Для усунення аварійної ситуації здобувач вищої освіти-практикант виконує вказівки керівника робіт/керівника практики від бази практики, якщо це не призведе до погіршення стану

його здоров'я.

5. Вимоги безпеки після закінчення роботи

5.1. Привести в порядок своє робоче місце та передати його керівнику практики від бази практики.

5.2. Після закінчення терміну практики звітувати про виконання програми та індивідуального завдання керівникові практики від бази практики.

РОЗРОБИЛА

Завідувач практики університету

Л.М. Римар

ПОГОДЖЕНО

Завідувач відділу охорони праці
і техніки безпеки

О.Г. Чорна

Провідний фахівець юридичного сектора

Л.В. Гріх